

Zkušenosti učitele s metodou zpětné vazby

1. Otázky k diskuzi vztahu formativního a sumativního hodnocení

1A: Je vhodné se snažit o propojení formativního a sumativního hodnocení? Proč?

Učitel 1: Myslím si, že formativní hodnocení nemůže fungovat bez sumativního. Žáci obdrželi známky, které akceptují bez hlubšího porozumění jejich významu. Někdy jsou rádi, že dostali známku, i když podváděli. To se nemůže stát u formativního hodnocení, protože žáci musí reagovat na zpětnou vazbu nebo případně ji ignorovat. Podle mého názoru je kombinace obou typů hodnocení nejlepší volbou.

Učitel 2: Souhlasím. Přejde mi přínosné použít formativní hodnocení jako doplněk sumativního. Je také možné využít formativní hodnocení pro sumativní účely.

Učitel 3: Kdybychom používali pouze formativní hodnocení, některé děti by tomu nemusely rozumět. Nejsou zvyklé dostávat zpětnou vazbu, proto se často ptaly na to, co tím máme na mysli. Stále chtějí vidět známku – snadněji jí porozumí.

Učitel 2: Podle mě je to v naší zemi něco jako zvyk a každý chce vidět známky.

Učitel 1: Je to dlouhodobý proces, na který si ale mohou zvyknout.

Učitel 2: Žáci by se měli setkat s formativním hodnocením již v prvních letech školní docházky, setkáme se ale s generací rodičů, která byla hodnocena známkami, proto budou vyžadovat sumativní hodnocení. Použití obou typů hodnocení by tedy mohlo vyřešit tento rozdíl.

1B: Jakým způsobem se můžete ujistit, že Vaše formativní hodnocení je dostatečně spolehlivé a vypovídající proto, aby bylo využito i v sumativním hodnocení?

Výzkumník 1: Když hodnotím formativně, měl/a bych následně hodnotit sumativně?

Učitel 4: Pokud by to vedlo k lepší známce, tak proč ne? Důležité ale je, jestli žák tomuto poučení rozumí.

Učitel 1: V semináři svým žákům poskytuji zpětnou vazbu, ale neznámkuji je. Na konci pololetí jim ale můžu říct "začala jsi na této známce a dosáhla jsi této známky".

Učitel 5: Domnívám se, že sumativní hodnocení částečně obsahuje formativní hodnocení. Nejedná se pouze o aritmetický průměr. Známky musíme zdůvodňovat už na prvním stupni, aby žáci byli schopni lépe porozumět svým chybám.

1C: Je možné žáky hodnotit formativně prostřednictvím série sumativních testů. Jaké jsou výhody či nevýhody tohoto postupu?

Učitel 1: Testy by mohly být odstupňovány. Například, žák dosáhl určité úrovně a poté může pokračovat k úrovni další, až dosáhne úrovně nejvyšší, dotyčný obdrží známku. Upřímně jsem si nebyla jistá s odpovědí na tuto otázku.

Učitel 2: Nedokážu si představit, jak by testy měly vypadat.

Výzkumník 2: To by mohlo znamenat, že s žáky budete v hodině matematiky psát několik běžných testů a během toho s nimi budete pracovat formativně.

Učitel 2: Ano, přesně tak. Budu vědět, že žáci dosáhli určité úrovně, a tak budu moci pokračovat dalším testem.

Výzkumník 2: Měly by se také prodiskutovat výhody a nevýhody této otázky. Zdá se vám to jako dobrý způsob, jak se dostat k formativnímu hodnocení?

Výzkumník 1: Znamená to tedy, že formativní hodnocení vám poskytne informaci o tom, kdy jste připraveni testovat sumativně?

Učitel 5: Ano, někteří žáci na to připraveni jsou, jiný potřebují více času.

ASSISTME

This project has received funding from the European Union's
Seven Framework Programme Capacity, Collaborative
Project under grant agreement no 321428

1D: Jaké jsou výhody a nevýhody, pokud se formativní hodnocení stane více formalizované (bude přesněji určeno, co a jak hodnotit, tzn. předem budou určena konkrétní kritéria hodnocení) za účelem sumativního využití získaných informací?

Učitel 1: Každý z nás se to učí – jak žáci, tak učitelé. Začala bych s jednoduššími konkrétnějšími navádějícími otázkami a poté bych pokračovala k obtížnějším úrovním. Myslím si, že Česká republika před sebou má docela dlouhou cestu k dosažení těchto „vyšších“ úrovní.

Učitel 2: Troufám si tvrdit, že je nezbytné žáky vést, protože nejsou schopni cokoli napsat bez toho, aby jim někdo neukázal, jak na to.

Učitel 6: Podle mě je problém v tom, že ne všichni žáci jsou schopni naplnit stanovená kritéria.

1E: Jaké změny v závěrečném hodnocení (pokud jsou nějaké třeba) považujete za nezbytné, aby toto hodnocení odráželo kompetence, které chcete, aby žáci získali v daném tématu?

Učitel 2: Měli bychom mít nějakou stupnici – například: „Jak žák zvládl úkol?“ nebo „Jak k němu přistupoval?“

Učitel 7: Ředitel naší školy požadoval slovní hodnocení, to však odmítli jak učitelé, tak rodiče. Namísto slovního hodnocení máme „hodnotící odpoledne“ – do školy se dostaví rodič společně s dítětem a úkolem učitele je poskytnout informace o dané známce a o výkonu žáka.

Učitel 3: Bylo by přínosné udělat nějaký kompromis mezi slovním hodnocením a známkováním. Jak již bylo zmíněno – nějakou stupnici.

Učitel 2: Důležité je, aby se pečlivě připravila. Stupnice může také pomoci žákům s poruchami učení.

Učitel 1: Tyto kompetence jsou součástí hodnocení, učitelé se na ně však příliš nezaměřují.

2. Otázky vztahující se k užití pokroků žáků v procesu učení

2A: Do jaké míry používáte sledování učebních pokroků ve vaší každodenní výuce a jak ho provádíte?

2B: Jaké jsou výhody a nevýhody využití učebních pokroků při formativním hodnocení?

Učitel 1: Využívám je, ale ne pravidelně. V případě, že bychom měli nějakou stupnici a mohli bychom zaškrtnout jednu možnost, v tom případě by to mohlo být přínosné. Nejsem schopná si to připravit sama.

Učitel 2: Přesně, pokud by to pro nás (učitele) připravila skupinka lidí, zabývajících se touto problematikou, bylo by to perfektní. Na druhou stranu se obávám přílišné formalizace.

Učitel 1: Když jsme si připravili „osobní výkazy“ každého žáka, mohli jsme pozorovat, jaký výkon žák podává. Někdo se zlepšil, další stagnoval, někdo jiný se naopak zhoršil.

Výzkumník 1: Pomohlo by využívání pokroků v procesu učení, například se stupnicí, vašim žákům?

Učitel 2: Pokud by se s tím setkali již na začátku školní docházky, tak by jim to pomoci mohlo.

Učitel 7: Naši žáci provádějí psané sebehodnocení každý měsíc, a to například výběrem odpovídajícího „smajlíka“. Pokoušíme se učit děti v 5. třídě vyjádřit svá hodnocení a to pouze písemnou formou, nejsou toho ale schopné, protože se jim o tom nechce přemýšlet.

2C: Jak detailně mají být učební pokroky popsány, mají-li být použitelné v každodenní výuce?

This project has received funding from the European Union's
Seven Framework Programme Capacity, Collaborative
Project under grant agreement no 321428

Učitel 2: Podle mě by nám předem připravené úrovně pokroků v procesu učení, něco jako úrovně znalostí a dovedností, zaručeně pomohly.

3. Obecná otázka

Co je potřeba překonat při zavádění formativního hodnocení do vaší výuky?

Učitel 3: Především by se s tím měli žáci setkat na prvním stupni, aby s tím měli nějaké zkušenost již na začátku druhého stupně. Zkusila jsem to u žáků 6. třídy, a když jsme se k tomu vrátili v 7. třídě, žáci pracovali samostatně bez jakýchkoli dotazů. Věděli, co mají dělat. Pracovali úplně sami také s vrstevnickou zpětnou vazbou.

Učitel 1: Uvítala bych workshopy či manuály obsahující příklady od nejjednodušších stupňů formativního hodnocení až po ty obtížnější.

Učitel 2: Podle mě pouze manuál nestačí. Učitelé by měli být v tomto směru více vzdělaní. Budoucí učitelé by se to měli naučit na fakultách a již vystudovaní učitelé by měli navštívit workshopy.

Učitel 1: Jsem jediná učitelka chemie a biologie na naší škole a uvítala bych manuál či pokyny jak na to.

Učitel 4: Podle mě je celý tento badatelský proces časově velmi náročný. Navíc, potřebuji pomůcky. Bylo by ideální, kdyby nám mohl někdo pomoci – jak s bádáním, tak s hodnocením.

Učitel 3: Bylo by dobré, kdyby přišel někdo, kdo by mi s hodinou pomohl. Chci mít někoho, kdo tomu rozumí a je ochotný předvést „ukázkovou hodinu“.

Učitel 2: Pokud máme paralelní třídy, učitelé mohou společně připravit tyto aktivity a po hodině mohou prodiskutovat výsledky.